

KUNST ZIMBABWAAN GEEFT BEELDHOUWLES IN BORCULO

▲ De Zimbabweanse beeldhouwer Benjamin Musendami (rechts) begeleidt Frans Arntzen met zijn steen. FOTO INGRID SWEERS

‘Hij zegt dat de steen zelf aangeeft wat hij wil worden’

Langs de Berkel klinkt deze week niet alleen het gekabbel van het water, maar ook het ritmische tikken van hamer op steen. Onder de bomen naast de Berkelzomp werkt een handvol Achterhoekers aan een beeld uit een ruwe serpentijnsteen uit Zimbabwe.

Daan Engels

Borculo

Vorig jaar stonden langs de Berkel nog Afrikaanse beelden tentoongesteld. Nu krijgen inwoners van Borculo en omgeving de kans om zelf kennis te maken met de eeuwenoude Zimbabweaanse traditie van beeldhouwen. Dat gebeurt onder leiding van de internationaal werkende beeldhouwer Benjamin Musendami, die speciaal voor de workshop naar Nederland kwam.

Meer dan alleen kunst

Voor organisator Berthold Ochtrup uit Duitsland gaat het project om veel meer dan kunst alleen. „Ik ontmoette in 2006 voor het eerst een kunstenaar uit Zimbabwe. Jaren later vertelde hij me hoe moeilijk de situatie daar was. Er was nauwelijks toerisme, veel corruptie en kunstenaars konden bijna geen inkomen meer verdienen. Toen ik met pensioen ging, dacht ik: wat kan ik doen om te helpen?”

Ochtrup besloot een project op te zetten dat Zimbabweaanse kunstenaars een podium én een inkomen biedt. Via TiRiPo African Art organiseert hij inmiddels workshops en exposities in Duitsland met kunst uit Zimbabwe.

Dat de workshop nu juist hier

plaatsheeft, is geen toeval. Vorig jaar werkte Ochtrup samen met de 3de Berkelcompagnie aan de expositie met Afrikaanse beelden langs de rivier. „Als je openstaat voor samenwerking, ontstaan er nieuwe ideeën. Deze workshop is daar het vervolg op.”

Maar dat het project door zou gaan, was niet vanzelfsprekend. De kunstenaar die oorspronkelijk zou komen, moest wegens ziekte afzeggen. Via zijn netwerk in Zimbabwe kwam Ochtrup uit bij Benjamin Musendami, die toevallig al in Duitsland verbleef.

Vanuit Zimbabwe

Voor Musendami is het zijn eerste bezoek aan Nederland. De 45-jarige kunstenaar groeide op in Mvurwi, niet ver van de steengroeven waar het serpentijn vandaan komt. Na een ernstig tractorongeluk belandde hij als assistent in een beeldhouwatelier. Daar ontdekte hij zijn talent.

Inmiddels leidt hij in Zimbabwe zijn eigen kunstcentrum,

**Toen ik bezig was,
werd ik ineens
emotioneel**

– Gerdi Drost-Hakken,
deelnemster workshop

waar meer dan 25 kunstenaars werken en jonge talenten worden opgeleid. Zijn beelden zijn inmiddels over de hele wereld te zien.

Steen wijst de weg

Toch spreekt hij liever over zijn cultuur. „Zimbabwe betekent letterlijk ‘Huizen van Steen’. Steen is onderdeel van onze geschiedenis. Veel beelden vertellen verhalen uit de onze cultuur. Zo houden we onze tradities levend.”

Die gedachte probeert hij ook aan zijn cursisten mee te geven. „Ik hoop dat mensen ontdekken dat beeldhouwen meer is dan een mooi beeld maken. Het gaat om wat je voelt tijdens het proces. Voor veel mensen werkt het bijna therapeutisch.”

Dat merkt ook deelnemster Gerdi Drost-Hakken uit Ruurlo. Het begon voor haar met de keuze van een steen, die deelnemers zelf mochten uitzoeken. Tijdens het werken gebeurde iets onverwachts. „Toen ik bezig was, werd ik ineens emotioneel. Waarom? Dat weet ik eigenlijk niet. Benjamin leert je de steen te volgen. Misschien zit het daarin.”

Ook Frans Arntzen uit Borculo liet zich verrassen. „Ik dacht dat hier allerlei machines zouden staan, maar uiteindelijk doe je bijna alles met hamer en beitel. Je bent uren bezig.”

Zijn handen protesteren inmiddels. „Van het vasthouden van de beitel kreeg ik kramp. Maar dat hoort erbij.” Wat hem vooral bij zal blijven, is de manier waarop Musendami naar steen kijkt. „Hij zegt steeds dat de steen zelf aangeeft wat hij wil worden.”